

XXVII Vispārējo latviešu dziesmu un XVII deju svētku dalībnieku vidū būs arī ap divi tūkstoši folkloras kopu dalībnieku no 130 pieaugušo un 15 bērnu folkloras

kopām. Cēsu novadu pārstāvēs Amatas folkloras kopa "Ore", vadītāja Inese Roze, un Jaunpiebalgas folkloras kopa "Piebaldzēni", vadītāja Ieva

Damroze.

Skatē 1.pakāpes vērtējumu ar 45,2 punktiem ieguva Amatas folkloras kopa "Ore", Jaunpiebalgas folkloras kopai "Piebaldzēni" –

49,7 punkti un arī 1.pakāpe, bet Cēsu tautas vērtes kopai "Dzieti" – 40,4 punkti un 2.pakāpe.

Lai tiktu uz svētkiem, folkloras kopām bija jāpiedalās skatē.

"Tā kā pērn notika festivāls "Baltica" un arī bija skate, tad gada nogalē Dziesmu svētku dalībnieku atlases skate tāpat kā pirms "Baltica" notika video formātā. "Baltica" ir viens no Dziesmu svētku kustības notikumiem. Kopas varēja gan iesniegt tos pašus astoņas līdz desmit minūtes garos video materiālus, gan jaunus. Ne visas kopas piedalījās festivālā. Nedrīkstam aizmirst pandēmiju, kas ietekmēja kolektīvu darbību," stāsta Latvijas Nacionālā kultūras centra folkloras un tautas mūzikas eksperte Lauma Bērza.

Folkloras kopu skatē piedalījās 222 kolektīvi. Komisija vērtēja kvantitatīvo, kvalitatīvo, kā arī māksliniecisko līmeni. Dziesmu svētku tēma folkloras kopām, tāpat kā pērn festivālā "Baltica", ir "Spēle". L. Bērza atgādina, ka Dziesmu svētkiem dalībnieki gatavojas četrus gadus, folkloras kopām pērn skatei sagatavoto video bija iespēja mainīt, uzlabot, veidot jaunu.

"Jau pirms skates bija skaidrs, ka visas kopas uz svētkiem netiks. Dalībnieku vidū no 222 ir tās 130, kuras ieguva 43 punktus. Arī ar skatē iegūto 1.pakāpes vērtējumu, kas ir no 40,5 līdz 50 punktiem, kolektīvi nebūs Dziesmu svētku Folkloras dienas dalībnieki," stāsta L.Bērza un skaidro, ka Folkloras dienas notiks Rīgā Vērmanes dārzā un Esplanādē. Būs četras skatuves, dažādas darbošanās, bet diemžēl visiem kopu dalībniekiem vietas nepietiek. Viņa arī uzsver, ka Dziesmu svētkos galvenie ir dziedātāji un dejojāji, bet no folkloras kopām tajos ir iespēja parādīt labākās. Agrāk Dziesmu svētku Folkloras diena notika Brīvības muzejā. Dalībnieki nebija apmierināti, jo bija maz apmeklētāju, kā arī viņi jutās atstātus no svētku norisēm.

"Skates rezultāti ir ļoti labi. Tikai vienas folkloras kopas video ieguvis 3.pakāpes vērtējumu," atgādina L.Bērza un vērtē: "Jaunpiebalgas "Piebaldzēni" ir bērnu kolektīvs, kas piedalījās pieaugušo kopu skatē. Vadītāja Ieva Damroze strādā mērķtiecīgi, ieinteresēti, iegulda lielu darbu. Pati daudz mācās, izzina vietējo folkloru. Vidzemē folklorā jāinterpretē gudri, nav daudz seno pierakstu, tāpēc arī Vidzemē nav neviena etnogrāfiskā ansambļa. "Piebaldzēni" ieguva ļoti augstu vērtējumu gan par interesantu, muzikāli kvalitatīvu programmu, gan vieglumu. "Ore" ir aktīva folkloras kopa. Piedalījās arī "Baltica". Gan dalībnieki, gan vadītāja Inese Roze pēta tuvējās apkārtnes tradīcijas, izmanto vietējās folkloras vākumu." L.Bērza uzsver, ka arī Cēsu vērtes kopai "Dzieti" skatē, kurā bija tik liela konkurence, ir ļoti labs rezultāts. Folkloras kopām arī bez līdzdalības Dziesmu svētkos ir dažādi plašāki un mazāki festivāli, tradicionālie svētki, kad var satikties.

◆ JAUNPIEBALGAS "PIEBALDZĒNI" skatē ieguva 49,7 punktus.

Mākslinieciskais līmenis augsts

Pērn bija "Baltica" un "Jauniešu Etnodienas 2022".

Vienīgie novadā un no novada

Jaunpiebalgas "Piebaldzēni" skatē ieguva 49,7 punktus. "Tas nav veiksmes stāsts, bet mērķtiecīgs darbs. Ir gandarījums, ka tas novērtēts Latvijā," uzsver Jaunpiebalgas kultūras nama vadītāja Egita Zariņa un pastāsta, ka savulaik, kad Jaunpiebalgas novadā tika vērtēta amatiermākslas kolektīvu darbība, vienmēr atzīts, ka folkloras kopa ir uz attīstību vērstu kolektīvs. Ik gadu budžetā tika piešķirti līdzekļi gan instrumentu iegādei, gan tērpiem, gan braucieniem uz pasākumiem.

"Ir prieks skatīties "Piebaldzēnu" video - muzicēšana, dziedāšana, spēles - ir tik nepieņemami, atvērti," saka E.Zariņa.

"Piebaldzēnos" darbojas Jaunpiebalgas vidusskolas audzēkņi. Repertuārā ir Piebalgas novada un Vidzemes dziesmas, rotaļas un danči. Dalībnieki spēlē dažādus mūzikas instrumentus, dzied, iet rotaļās.

Piesaistot projektu finansējumu, "Piebaldzēni" kopā ar postfolkloru grupu "Rikši" un Jaunpiebalgas deju kolektīvu apkopojusi, izspēlējusi un izdejojusi Piebalgas dančus. Citu gadu laika izpētē iepazīti ganiņu ikdienas pienākumi, spēles un grūtības. Meistarklasēs apgūtas ganu dziesmas un gaviles. Sadarbībā ar folkloras kopām no Rankas, Cesvaines, Ļaudonas apgūtas

Augšvidzemei raksturīgās rotaļas un danči.

Vadītāja atklāj, ka pašai patīk pētīt, izzināt. Vietējo tradīciju izpēte palīdz atklāt vietu, kur dzīvo.

"Meistarklasēs piesaistīju zināšus speciālistus. Mācījos pati un bērni. Ļoti svarīgi, lai dalībniekiem būtu interesanti, lai iemācās kaut ko jaunu. Nav vienas receptes, kā bērnus ieinteresēt par folkloru, un nedomāju, ka tas kā īpaši jādarā. Izveidojas kopiena, kurā ir labi būt, un tas, ko darām, jau ir pakārtoti. Viss pamazām izveidojas. Izpratni par folkloru var gūt skolas solā, bet tā ir jāsaprot, jāpiedzīvo iesaistoties, darbojoties. Paša gūtā pieredze nekur nepazudīs," pārdomās dalās I.Damroze.

Ierobežojumu laiks izjauca ierasto. "Piebaldzēni" piedalījās Skolēnu Dziesmu un Deju svētkos, iesūtot video, kā arī filmējās noslēguma koncertā. "Gribējām piedalīties "Baltica", bet ierobežojumu dēļ nepaguvām nofilmēt savu programmu un piedalīties skatē," pastāsta vadītāja un uzsver, ka kolektīvam vērtējums ir svarīgs, bet bērniem katra iespēja kaut kur piedalīties, braukt ir notikums, kas tiek gaidīts.

"Piedalīties skatē ir pašsaprotami. Protams, vienmēr gribas iespējami labāku vērtējumu. Pieaugušo skatē piedalījāmies pirmoreiz, šķita, ka tā vajag. Skatē, kurā piedalījās pieaugušo kolektīvi, Latvijā pazīstami etnogrāfiskie ansambļi un folkloras kopas, "Piebaldzēnu" iegūtie punkti man uzliek lielu atbildību," saka I.Damroze un piebilst, ka uzstāšanās iznākusi dabiska. "Bērniem ļoti patika filmēšana, viņi atrisījās. Prieks par viņiem," teic I.Damroze.

"Piebaldzēni" gatavojas

Dziesmu svētkiem Rīgā. Viņi novadā ir vienīgā skolēnu folkloras kopa, kas sevi apliecina Latvijas mēroga pasākumos, arī festivālā "Pulkā eimu, pulkā teku".

Centīsies gūt emocijas

"Dziesmu svētkos ir jāpiedalās," saka folkloras kopas "Ore" vadītāja Inese Roze un uzsver, ka neviens nedomā, vai vajag, piedalīšanās ir pašsaprotama.

Vadītāja atzīst, ka katri svētki paliek atmiņā. "Ja reiz esi bijis Dziesmu svētkos, to neaizmirst. Kādreiz dalībnieki varēja arī aiziet uz kādu koncertu. Atceros, kā Mežaparkā sēdējām malīnā un visu redzējām, dzirdējām. Tā vairs nav. Aizbrauc, nodziedi un brauc mājās. Prieks rodas, kad ne tikai piedalās, bet sajūtu kopīgo, to pacēlumu. Ja tikai uzstājies, kaut apkārt citas folkloras kopas, skatītāji, emociju mazāk. Gājienā centīsimies gūt emocijas," pārdomās dalās pieredzējuši folkloras kopas vadītāja.

Gatavi sevi parādīt

Liepas pagastā darbojas folkloras kopa "Liepa". "Diemžēl dažādu apstākļu sakrītības dēļ kolektīvs Dziesmu svētkos nepiedalīsies," saka Liepas kultūras nama vadītāja Diāna Kārklīņa un pastāsta, ka neizdevās sagatavot ierakstu un piedalīties atlases skatē.

"Folkloras kopa kultūras dzīves norisēs ir ļoti svarīga. Tā aktīvi darbojas - gan paši rīko pasākumus, gan piedalās citu rīkotos," uzsver D.Kārklīņa.

16. sezonu darbojas folkloras kopa "Māras bērni" Dzērbenes tautas namā. Ne tikai spēlē un dzied, bet veido uzvedumus, kuros tiek stāstīts, skaidrots par latviskajām tradīcijām. Katra uzstāšanās ir izglītojoša. "Gadā tiek izveidotas vismaz divas jaunas programmas. Jauno Ziemassvētku programmu "Māras bērni" parādīja senioru pasākumā. Pērn bija paredzēta kopas 15 gadu jubileja, bet kovids izjauca," pastāsta Dzērbenes tautas nama vadītāja Daina Šmite.

Viņa atzīst, ka citas folkloras kopas neveido tematiskas programmas, kā to dara "Māras bērni". "Mums ir nedaudz citāds formāts, repertuārā nav tikai tautasdziesmas, bet dziesmas no dažādiem laikiem," bilst D.Šmite un atklāj, ka pēc pandēmijas palielinājusies interese par darbošanos folkloras kopā. "Māras bērni" iecerējuši iesaistīties Latvijas folkloras kopu norisēs, arī piedalīties skatēs. □

Lappusi sagatavojusi
SARMĪTE FELDMANE

Projektu finansē
Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem

MAF
Mediju atbalsta fonds

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no
Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.
Par saturu atbild projekta īstenotājs
izdevniecība SIA "Cēsu Druva".